„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. Л. Дунђерског, у дунавској улици бр. 15.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:

на годину:	ф. 12 или 30	дин.
на по године:	ф. 6 или 15	дин.
на четврт године:	ф. 3 или $7^1/_2$	дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

Број 15. *У Новом Саду, у четвртак 6. (18.) фебруара 1897.* Година XIII.

Мир или рат?

Најновији догађаји на Криту, а особито факт да је један део грчке флоте под водством принца Ђорђа отиловио на Крит, избацили су на среду својом збиљом и замашајем питање мира или рата. Јест! Пита се свет: хоће-ли ови догађаји проћи без озбиљних посљедица и компликација, и ако буде заплета, да-ли ће се моћи локализовати, или су догађаји на Криту претеча великим догађајима, који ће елементарном снагом повући за собом и решење Источнога Питања?

Одговорити на сигурно на питање: хоће-ли бити рата или не? не да је тешко, него је управо немогуће, јер рат није последица само једнога фактора и једнога узрока, већ свагда букне као последица многих фактора и усљед многих узрока, те ако дипломацији и пође често за руком, да један или други фактор и узрок рату за времена и вешто и отклони, нађе се други узрок, па рат изазове, а дипломација или није била довољно обазрива да тај узрок нађе и прида му праву важност, или је била слаба, да спречи експлозију, која се одавно спремала. Када је пукла чувена невесињска пушка, дипломација је европска све и сва учинила, да спречи евентуалне веће компликације. Она је и онда, баш као и сада, шиљала ноте и спремала реформе, да њима отклони узроке заплетима на Истоку, и што јој то ипак није пошло тада за руком, има се приписати не одсуству добре воље и систематскога рада — већ се има приписати приликама на Истоку, које су као реакцију изазвале онај величанствени покрет духова у Српскоме Народу, који је изазвао српско-турски рат, претечу руско-турскоме рату. Та два узрока: прилике на Истоку и народни покрет српски, били су и сувише јаки покретачи за акцију а да их је дипломација европска могла спречити својим извештаченим „реформама“, својим претњама и обећањима. Кад је пукла пушка невесињска, Бизмарк је изрекао познату реч: Bischen Herzegovina, и не слутећи, да ће то „парченце Херцеговине“ довести до великих компликација, и даљним развојем догађаја фактично створити темељ данашњим одношајима у међународној политици.

Па као што се онда није дало предвидети, докле ће довести „парченце Херцеговине“, поред све мирољубивости и свију напора европске дипломације, тако је исто, и из истих разлога, и данас немогуће на сигурно тврдити, да ће данашњи заплети на Истоку проћи без даљих, већих компликација, јер се не зна и не може знати, да-ли ће дипломација европска моћи отклонити све оне многобројне узроке, који су кадри, да повуку за собом озбиљније компликације на Истоку, са свима недогледнима последицама, које би те компликације створиле.

Али и ако је данас немогуће са сигурношћу рећи, да ће европска дипломација мирним путем моћи отплести данашње заплете на Истоку, и тако осигурати општи мир, ипак се с веровашћу може тврдити, да ће заплети на Истоку проћи овом приликом без компликација. Кад ово тврдимо, ми не мислимо, да ће европска дипломација спречити рат од бојазни због „одговорности пред историјом“, још мање да ће га спречити, што ће „реформама“ моћи отклонити узроке немирима на Истоку. већ што смо уверени, да је сваки од оних фактора, који су заинтересовани у решавању Источнога Питања, дубоко уверен, да с гледишта чисто његових интереса још није згодан час за евентуално коначно решење овога великог политикога проблема.

Ако узмемо, да су у решавању Источног питања у првоме реду заинтересовани народи и државе на Балканскоме Полуострову, онда се мора признати, да би њихов заједнички рад створио одиста ситуацију, којој европска дипломација не би могла одолети. Другим речима, да Грчка није изолована, већ да поред ње видимо данас раме уз раме и словенске државе на Балкану, данас би општа политичка ситуација била друкчија, но што је. Али баш тај факт, да су словенске државе на Балкану пустиле Грчку изоловану, а саме да се под утецајем Русије уздржавају сваке акције и само прате и посматрају догађаје, да их не би ови изненадили и неспремне затекли — тај факт и држање словенских држава на Балкану прво је јемство, да данашњи заплети неће за собом повући веће и озбиљније последице.

Друго је питање: како се према Источном Питању rebus sic stantibus држе данас Велике Силе а нарочито Русија, јер у одговору је на то питање управо кључ за решење данашње политичке ситуације. Да на то питање одговоримо, ми морамо поћи с једног аксиома у данашњој политичкој рачуници, да је на име Русији стало до мира, и да ће она све и сва учинити, да спречи сваки заплет и да одржи мир, **докле год не буде готова с грађењем своје сибирске железнице**, јер данашњи рад Русије, крунисан колосалним успесима на свима пољима спољне и унутрашње политике, још увек је у стадиуму спреме и врења, Тек кад сибирска железница буде готова, за које ће време Русија бити потпуно готова и са својим систематским наоружањем, тек ће се онда то стање тако кристалисати да ће на темељу тога и тако кристалисаног стања Русија моћи вршити своју мисију, која јој је намењена у повесници света. Тога се и само тога ради морају и словенске државе на Балкану данас да уздржавају сваке акције, али је много важније, да се та мирољубивост Русије, која је природна последица њезиних здраво схваћених интереса да се та мирољубивост, велимо, поклапа са мирољубивошћу тројнога савеза, да и не говоримо о држању Француске, а силе су тројнога савеза такође мирољубиве једино из свог интереса, јер због крајње неизвесности, како би се решило Источно Питање, у коме су и оне заинтересоване, када би се исто данас ставило на тапет, због те неизвесности морају и силе из тројног савеза гледати, да отклоне данас компликације, те да тако решење Источног Питања одложе на доцније време, када ће по њихову мишљењу бити више изгледа, да ће при ликвидовању оставине „болесног човека“ моћи остварити своје захтеве и осигурати своје интересе.

Једина велесила, којој очевидно интерес налаже, да дође до већих компликација и да се решење Источног Питања баци сада на површину, то је Енглеска. Она види, како ју Француска, а особито Русија сваким даном све јаче потискује и већ јој се причињава визија, како ће тек у будућности проћи, када Русија буде готова са сибирском железницом, те кад јој буде индиферентно, хоће-ли своје интересе штитити мирним путем или ратом. Да осујети дакле тај чврсти темељ за будућу политику Русије, која се коси са животним интересима Енглеске, створио је Џон Бул и заплете на Крајњем Истоку и „јерменско питање,“ па када је Русија побркала енглеске рачуне и на Крајњем Истоку и у Јерменској, Енглеска је навела Грчку, да јој сада опет ова помогне, и да Грчка буде пионир и осигура сада угрожену будућност Енглеске! Када би данас дошло нешто до великих заплета. Русија, приморана да ратује, пре него што је извела свој велики програм, била би наравно и у случају победоносног рата — о поразу и да не говоримо — толико ослабљена и фактично опет бачена у натраг, да би требало дуго времена и великих напора, да заузме онај положај, који јој приличи, који јој је данас тако близу, и који ће и заузети — ако је у томе не спречи Енглеска својим махинацијама. Сваки таки прерани рат бацио би Русију у натраг, а Енглеска би га вешто употребила, те би се њиме користила, да се учврсти на свима позицијама, са којих је данас потиснута и на којима је угрожена, и тако би за неко време опет осигурала своје животне интересе, за које се данас боји баш од Русије и од Француске. Посматрач рата, који би експлоатисала у своју корист, и неослабљена, Енглеска би била господар ситуације и при склапању мира, а да би она удесила, да мир буде склопљен онако, како једино њеним интересима годи, то је Берлински Конгрес и Уговор и сувише јасно показао. Компликацијама, које фактично Енглеска данас изазива, није друга циљ, до да заштите Енглеску и њене интересе.

Фаза, у коме се данас Источно Питање налази, in ultima analysi управо је последица сукоба интереса Русије и Енглеске, али је у исти мах и термометар, на коме се тачно даје распознати, у коме се стадиуму моментано налази тај латентни сукоб руско-енглеских интереса. Питање рата и мира данас је — практично узето — питање о томе, да-ли ће Русија доскочити махинацијама Енглеске и да-ли ће мирољубивост Русије, у наслону на мирољубивост своје савезнице, тројнога савеза и словенских држава на Балкану, моћи паралисати себичњачку ратоборност Велике Британије, која се вешто користи приликама на Истоку и расположајем Грчке, које су створиле те прилике у Турској и држање Енглеске.

Но и у овај неизвесности, Српски Народ може бити миран. Вероватно је да ће се мир поред све озбиљности ситуације одржати, и Српски се Народ може онда поносити, да је и он од своје стране допринео, да се општи мир одржао, а у једно му остаје у осигураноме миру: темељ за даљи рад, за даље спремање. Но ако временом прилике буду ипак јаче од воље људске, и мир се не буде могао одржати, Српски Народ може и онда бити миран, јер је на оној страни, где су му народни интереси заштићени и где му је будућност осигурана.

Др. Б. С.

ЛИСТАК.

РЕШЕЊЕ.

(Приповетка.)

Оштар пролетњи поветарац дувао је кроз голо грање дрвећа, на коме још није истерало лишће; ветар је натеривао румен на образе неких замишљених људи.

Беше њих четворо: он, два девера и лекар, који је са уздигнутом јаком горњег капута замишљено и озбиљним лицем из кожног сандучића вадио свој лекарски алат, што ће му по свој прилици данас требати.

Оба девера се повукла у страну па се живо разговараху међу собом, он пак сеђаше на једном пању, и док је своје троме погледе упирао на једнолику, меетимице још зеленилом лањске траве испрекидану ливаду, облетаху му душу црне мисли на тешке успомене из скоро минуле прошлости.

Његова противника још никако не беше на разбојишту, а монотонија дугог чекања угушила је и последњу искру оног немира, што га човек пре двобоја мора осећати. А то му беше у животу први — а по његову уверењу — и последњи двобој.

Његова непомична, ванредна душевна мирноћа упала је лекару у очи.

— То је одважан човек, шта!? окренув се деверима, рече тихим гласом, чистећи своје наочаре.

— Заиста, не би смео човек претпоставити о једном професору — одговори Гаврa, један од девера̂. Беше то човек марцијална тела, на којем се на први поглед могло опазити, да се много мачевао и да је много веслао у свом животу. Други девер је пак непрекидно мотрио у оном правцу, од куда је требао противник да дође. Ни један од девера̂ није изближе познавао професора и Бог би га знао, од куд је баш њих себи за девере изабрао. Цело њихово познанство оснивало се на неком површном међусобном приказу. Беху то кавалери од пете до главе, који су знали живети, а заиста су много и уживали, а не као он, који у оваким друштвима беше по све стран. Па пошто се његове професорске колеге врло мало или нимало разумеваху у витешким пословима, умолио је ова два млада потомка витешке центрије за девере.

Свему беше узрок његова жена, она лепа, блага погледа жена, коју је он до крајности волео и обожавао, и која га је на послетку преварила. Њен заваћач беше улагивало и леп човек . . . . он пак на против беше ружан, шалу није разумевао, не беше красноречив, мало је говорио, па и то увек озбиљно.

И он је сам себе за досадна и неспретна држао. У тренутцима, када се из својих књига извукао, осећао је сав терет своје несносљиве природе. Ова околност га је до огорчења доводила и у души му је равнотежа тек тада наступила, када се удубио у смела разлагања великих филозофа. И само међу њима налазио се одомаћеним и сматрао је себе за вештака. Велике мисли налазиле су плодна земљишта у његову уму, који је исто тако сигурно свâђао фини низ дедукција, као што је знао и оштру критику изрећи у најсуптилнијим питањима.

Он се од своје ра̂не младости у томе вежбао, и ваљда је баш то био узрок, да док је на том пољу правим „мајстором“ постао, да је у вештини живовања толико заостао. Али све једно, сад већ није могао томе више помоћи! Све, што је чинио, што је постао, циљи, које је постигао, и удари, што су га снашли, све је то имао начину свога живота да припише, па и постигнутој науци својој, која га је од скромног гимназијалног професора за неколико година на катедру свеучилишног професора подигла.

Дошав у престолницу, почео се мешати у кругове одличнијег грађанског друштва. Морао је ићи на вечерње породичне забаве, а матере, које су имале одраслије девојке, почеше на њега бацати мрежу и вигове својих себичних тежња и рачуна, јер је он био „добра партија“. И брзо се дао ухватити и уплести. Заљубио се у лепу ћерку једног мерника. Заволео ју је од првог састанка, и ма да је већ небројено пута био у кући мерниковој, ипак није смео своје осећаје да изјави. Беше и одвише стидљив и бојажљив, а није смео да помисли, да се једна девојка још и у њега може заљубити. Сасвим је био сметнуо с ума, да је мерник имао три одрасле за удају девојке, а свака да је са врло малим миразом располагала; — а та околност много подиже вредност једног нежењеног човека пред девојком! После је опет у противност пао. Кад је девојка пристала, да се уда за њега, он је мислио, да она то из љубави чини. Па може бити да га је нешто мало и волела. — она и јесте према њему пажљива и предусретљива била, — али и поред свега тога главну улогу у њеној одлуци није чиста љубав играла. Знала је врло добро, да је она сирота девојка и да је ова удадба по њу врло пробитачна. Очекивао ју је удобан и миран живот, —

Устанак на Криту.

Вести, које су ономад стигле из Атине, узнемириле су цео свет, а нарочито берзу, која је најосетљивија, кад се на политичко небо навуку облаци. Неке су акције на бечкој берзи нагло спале, и у мало није дошло до једне од оних берзанских паника, каквих је лане у два маха било. Нарочито је велики страх на све стране изазвала вест, да се руски посланик у Атини није придружио осталим својим колегама, који су грчку владу опомињали на мир. Из тога се одмах изводио закључак, да се Русија оделила од осталих велесила у критском питању, те да она потпомаже ратне тежње грчке; да се то обистинило, источни рат би био неизбежан. Али „П. Лојд“ дознаје с компетентне стране, да није истинита вест, као да се руски посланик у Атини оделио од дипломатских заступника осталих европских сила, и констатује: да су све европске велике силе споразумне, да спрече сваки сукоб између Грчке и Турске свима могућим, па и присилним средствима. Али док се дипломате договарају, дотле Грци не седе скрштених руку, већ живо раде, да изврше своју намеру. У Грчкој је велико одушевљење, а и у Италији и Француској са симпатијом прате акцију краљевине Грчке; у Риму, Милану и Ђенови било је великих демонстрација у корист Грка. То грчку владу још више подстиче, и грчки министар иностраних дела Скузес је зато и одговорио заступницима страних сила, да грчка влада за све узима сву одговорност на себе. Уједно је влада наредила, да се позову под заставе све резервисте из год. 1893. и 1894. и учињено је још више војничких припрема. Тако је у суботу укрцано у пирејском пристаништу одељење, које се састоји из једне пешачке пуковније, једне саперске компаније и једне батерије топова. Та војска је пошла на Крит, престолонаследник Константин јој је држао при поласку одушевљен, родољубив говор, а морнари са енглеских и италијанских бродова, што беху усидрени у Пиреју, испратили су грчку војску громовитим „ура!“ и „срећно!“

Ова се грчка војска искрцала на западној обали Крита, где не беше европских бродова, и грчке тобџије су одмах помогле усташима при нападају на Турке, који се склонили на Канеју, на коју су Грци пуцали.

*

У Атини се грозничаво ради. Цела штампа одушевљено поздравља одлазак војске на Крит. У двору се такође много ради, а краљ Ђорђе је узео да сам води критске ствари. Најмлађи син краљев, принц Николај, полази са трећом артилеријском пуковнијом у Ларису, на тесалској граници. — Лист „Палигенезија“ пише, да одашиљање грчке војске на Крит не значи непријатељство против мухамеданског становништва на том острву; тим се хоће само да поврати мир и заштити живот свих становника без разлике порекла и вере. Држи се, да је ово писање грчког листа претеча прокламације, коју ће краљ Ђорђе издати на Крићане.

Ратно министарство је наредило, да 17. и 22. пуковнија одмаршира у Ларису, а 4. и 5. пуковнија иду из Кардиксе и Агримијона на границу. Сличне наредбе добиле су тобџијске пуковније у Пелопонису. По тим припремама имала би Грчка већ сада на турској граници 7—8000 момака са 100 топова.

Из Тулона дознаје париски „Тан“, да је тамо из Хавра стигло врло много муниције за грчку оклопницу „Псара“.

Војска, што се 2. (14.) о. м. укрцала у Пирају, стоји под командом једног пуковника. Престолонаследник Константин, који је најпре држао смотру над том војском, рекао је војсци између осталог и ово: „Пазите, војници, да се тамо, куда одлазите, покажете достојнима јелинских ратника.“ Затим се престолонаследник с генералним штабом поставио на чело војсци, па је поведе на железничку станицу. Силан народ одушевљено клицаше и поздрављаше Крит, војску и краљевску породицу. А кад грчке лађе дигоше котве, загрми поздравно „ура!“ са енглеске оклопнице „Нила“ и италијанске крсташице „Стромболи“. Грци отпоздравише. Овај поздрав енглеских и италијанских морнара јасно сведочи, да Грци уживају симпатије два велика народа, а у неколико може да поквари и рачуне дипломатама, који се јако труде око одржања толико спомињане „слоге“ европских велесила у погледу источних заплета!

Један будимпештански лист јавља из Атине, да је министар-председник Делијанис поднео оставку због опасног стања ствари, али да краљ за сада не може да нађе на његово место згодну личност. Исти лист тврди, да читава ова акција Грчке мора застати због тога, што нема новаца.

*

На Криту се међутим води жесток бој између Хришћана и Мухамеданаца. Усташи пуцају из топова на Канеју, која је јако оштећена. Опседнути мусломани покушаше, да 2. (14.) о. м. учине испад, те се разви крвав бој, који је трајао све до ујутру. Страни конзули су оставили Канеју, па се склонили на бродове својих држава, јер усташи и даље бомбардују Канеју. Мусломани живо одговарају на пуцњаву усташку. У Ретимну су Турци опљачкали хришћанске дућане и куће.

Официри, који су родом Крићани, иступили су из грчке војске и издали су изјаву, да с тога остављају грчку војску, да иду у бој за слободу критске браће.

Чим су Хришћани почели нападати на Канеју, гувернер критски Беровић паша, праћен тридесеторицом Црногораца, склонио се с острва на један руски ратни брод, а касније се укрцао за Трст.

Грчки ратни брод „Сфактерија“ стигла је пред Крит са шест торпедних бродова Пуковник Ламбридес искрцао се са 80 тобџија и шест топова код Халепе на острво, да бомбардује Канеју. Једну ноћ пред тим искрцало се на Крит 300 грчких добровољаца са 800 сандука муниције. Сви страни поданици склонили се под заштитом турске војске на стране бродове. У Халепи беше такође крвава боја између Хришћана и башибозука.

Грчки конзул у Кандији оставио је за генералног гувернера изјаву, да ће грчки бродови бомбардовати Кандију, ако тамо избију немири, па се онда укрцао на брод „Адмирал Миаулис“, предавши конзулатску архиву и заштиту јелинских поданика енглеском конзулу. Грчки конзул и епископ у Канеји такође се укрцали на „Хидру“.

Генерални гувернер Беровић-паша, пре него што је оставио Крит, објавио је конзулима великих сила, да је поднео султану оставку.

Услед очигледне намере грчких ратних бродова, да раде против воље Европе, управили су команданти европских ратних бродова ноту на грчког заповедника, позивајући га, да поштује међународни закон. Заповедник енглеске ескадре је опет запретио принцу Ђорђу, да ће, ако принц изврши заповест грчког краља и владе, употребити силу против њега.

*

Из Цариграда потврђују вест, да је један грчки ратни брод пуцао на један турски парни брод. На вест, да су Хришћани јако притеснили Мусломане у Ситији и да су тамо посечени силни Турци, послана је из Кандије јахта „Фуад“ са војницима и жандарима, да заштити Турке. На путу сретне „Фуад“ један грчки ратни брод који одмах отвори ватру на турски брод. „Фуад“ је само јахта, те није могао одговарати на грчку ватру, па се морао вратити у Кандију. „Фуада“ није погодио ни један метак. Због тог случаја, који Порта сматра као акт отвореног непријатељства, због одашиљања грчке флоте, добровољаца, муниције као и због покоља, извршеног над мусломанима, Порта је — како се чује — енергично апеловала на велике силе. У министарском савету, који је 2. (14.) о. м. одржан у Јилдис-Кјоску, министар ратне флоте је предложио, да турска војска одмах умаршира у Тесалију. Али већина министара беше против тога, а за то, да се причека. То је одобрио и султан.

*

Све вести, које стижу о држању великих сила према критском питању, слажу се у томе, да ће Европа задржати Грчку од рата, како би се избегли даљи замршаји на истоку. Нарочито је Русија за то, да Грчка седи с миром. Тако из Петрограда јављају, да је гроф Муравјов грчком посланику у Петрограду још оштрије и јасније саопштио како мисли Русија о овој ствари, него остале велесиле. Према томе велесиле ће заједнички поступити, а како јавља један римски лист, велике силе се решиле за мешовиту окупацију Крита и то тако, да свака велесила један одређен простор острва окупира и да њиме управља.

Команданти европских ратних бродова пред Критом добили су налог, да у случају потребе отерају грчку флоту испред Крита. Ако то буде, онда су Грцима везане руке, јер они би само на мору могли бити јачи од Турске, пошто им је и флота боља, а и вештији су од Турака. У рату за ослобођење Грчке Миаулис и други грчки јунаци уништили су турску флоту, али на суву не могоше одолети љутим Мисирцима. Сада пак Турска има још бољу сувоземну војску, него пре 60 година. Само у Европи има она, не рачунајући редифе и ихтијат, преко три корпуса са 114 низамских батаљона, 95 ескадрона и 612 топова. Осим тога се још много убојне силе може пребацити у Европу из ерзерумског, дамаскинског и багдадског корпусног округа. Сва та војска оружана је Маузеровим магацинкама и Круповим топовима. Грчка би против Турске могла поставити само 48 батаљона, 32 ескадрона и 20 батерија. Она би дакле могла само на мору с успехом војевати против Турске, а у сувоземном боју тешко би се могла мерити с отоманском царевином.

*

Док је званична Европа за то, да Грчка буде мирна, дотле се у Италији и Енглеској, а делом и Француској, међу становништвом појављује филјелински покрет. Стари противник Турске и велики човекољуб, Виљем Гледстон телеграфисао је са француске Ривијере у Атину и изјавио је своје симпатије за Грке. Ветеранско друштво у Риму послало је грчком двору депешу, у којој се изражава радост, што се краљ и принц Ђорђе придружише народном одушевљењу. Милански ђаци су опет поднели министру Висконти-Вености молбу, да се Крићанима призна право, да сами себи одреде владу. Ђеновљани су телеграфисали председнику грчке ком ре у Атину, те изражавају своју радост због јуначке борбе, коју је грчка отпочела.

*

Један мађарски лист пронео је вест, да ће се два аустро-угарска војена корпуса мобилизовати. Из Беча одлучно побијају ту вест и уверавају, да Аустро Угарска не мисли чинити никаквих ратних припрема. С тим службеним уверавањем стоји у очигледној опреци факт, да је оклопница „Престолонаследница Надвојвоткиња Стефанија“, једна од најјачих бродова аустро-угарске ратне марине, добила заповест, да одмах узме на кров морнаре, муниције, хране и угља, и да са још пет мањих бродова отплови у грчке воде, да се састане са два ратна брода наша, који су већ тамо.

*

Интересантно је, како су Грци хтели да спрече споразум великих сила бар док се грчка војска не искрца на Крит. Наиме, посланства великих сила туже се, да им је саобраћај са својим владама био прекинут за 24 сахата. Атинско телеграфско звање није доставило депеше заступницима великих сила, те су ови остали неколико дана без инструкција од својих кабинета. Исто тако су заустављане депеше, које су посланици шиљали својим владама.

*

Најновије вести о догађајима на Криту нису повољне по Грчку.

„Рајтеров биро“ дознаје из Канеје да су морнари са бродова великих сила 3. (15) о. м. извршили мешовиту окупацију острва Крита Оделење морнара, које је п село Крит, сачињавају по 100 руских, француских, енглеских, италијанских и 50 аустро-угарских морнара. Свима заповеда један италијански официр. Друго оделење, исто тако јако и тако састављено, готово је да се под командом једног француског официра искрца. На зидовима града Канеје вију се француске, енглеске, руске, италијанске и аустро-угарске заставе.

Грчка влада је одговорила на усмену представку страних посланика, да ће још шиљати војске на Крит, да одржи ред. У Атини је велика раздраженост, а резервисте из 1872. и 1873. позване су да се пријаве за 48 сахати код својих команди.

неће бити више приморана, да трпи оне потајне терете немаштине, који су јој код куће, уз малену плату оца јој, душу тако тешко притискивали. Муж јој је тако мио и добар човек, па ће се временом и она на њега свићи... и тако се удала за њега.

Ту почиње блаженство мужа, које је две године трајало. Срце му беше препуно љубави, а он, кога је меланхолија стално обузимала, јер је као самац по свету тумарао, почео је сад увиђати, како је леп овај свет. Никад му се до сада није дух уздигао у тако бајне висине, као у ове две године, усљед чега је са неком благодарношћу волео своју жену, која му је својим меканим белим и нежним рукама са суморног чела бре брига зглађавала и дала праву вредност животу његову.

И жена беше срећна. У души је била по све задовољна. Лепо је вршила своје дужности и знала је, да је њен муж обожава. Е, али се сад указа један човек, Рихард, који се почео младој жени удварати, а свог га обузимаше силна страст према женскима. То све је ову жену толико збунило, да га је почела страсно волети. Може бити да се неко време сама са собом и борила, али је најпосле жељама свога срца подлегла, а њен муж...

— Молим, професору, ви ћете овде стати — проговори сасвим изненадно Гавра.

Замишљени професор трже се, устаде са свог седишта и упути се на означено му место.

*

Сад се изнова разбудила мржња у њему. Распалио ју је поглед на његовог победоносног супарника. Још никад као сада није тако силно осећао онај губитак што му га је овај човек насилно причинио, и зато је сав дрхтао од узбуђености у жељи, да га убије.

Но чим је узео пиштољ у руку, нестаде дрхтавице и наступи пуна озбиљност. Чврстом руком и хладнокрвно, више са презрењем, подиже пиштољ на свог противника.

— Један... два... три... — викну девер, који је управљао двобојем, и оба пиштоља опалише у један мах. Нешто мало плавичастог дима и један тешки уздисај. Колена противника професорова клецнуше, и он паде на зелену траву. Из рањених прсију, са којих је лекар кидао одело, указа се танак млаз крви. Рањеник је гледао укоченим очима на професора, који се са презрењем од њега окренуо.

— Зар се нећете измирити? — упита га девер.

— Немам узрока, да тог човека већма волем сада, него што сам га до сада волео — одговори професор, седе на кола и заповеди кочијашу да тера. Само је још то чуо, да је лекар рекао, да рана није опасна.

Терао је управо својој кући, или боље рећи у свој стан. Па како беху празне те собе сада, у којима је пре тога само блаженство становало. Нестало беше из њих оног живота, веселости и сјаја, од како је ту самохран остао...

Свега нестаде, остадоше само рушевине — и за дивно чудо! — место огорчења и освете обузе га сада неки непоњатни благи бол... На писаћем столу међу другим књигама лежала је и његова библија: Спиноца. Од кад му та некад мила књига већ не беше у руци, а како ју је у младим својим годинама радо прелиставао! И како му суморни поглед почиваше на старој укориченој књизи, све му се то већма будила у мислима правила „Етике“. Паде му на памет учење славног и несрећног амстердамског мудраца: „Ко у истини љуби Бога, тај не може од њега и премаљубав захтевати.“ Па зар то само за Бога важи? Не, то се односи на сваку праву љубав! Зашто да он презире сад жену само зато, што она другог воле, и зашто да мрзи оног човека, који ће његову драгу усрећити? Ако ће он и патити због ње, шта је сва његова патња према радости оне душе, коју он тако љуби?

И сада му се указа сва слика будућности. Он ће се од своје жене развенчати. Његов рањени противник ће оздравити, па ће они обоје бити своји. Нестаде на мах оне страсне мржње, која га је последњих дана у трзавици држала, и он поче осећати неко тужно уживање, помишљајући на будућу срећу и блаженство своје жене.

Јер ће они обоје бити срећни, а он? Он ће наставити свој пустињачки живот међу људима. Радиће по примеру амстердамског великог учитеља, који се преварио у љубави и који је знао, да после живота не настаје друго, до повратак у природу, и који је налазио задовољство у томе, што му се душа знала борити са невољама. Та баш он је написао: „Кад душа себе позна у свом раду и осети своју снагу, тим се већма радује, што јасније осећа отпор те своје снаге.“

Од сада је само у теорији живео, у ствари пак био је мртвац.

Превео с мађарског

И. Ст.

Службени лист грчке владе доноси заповест, дату пуковнику Васосу, заповеднику на Крит искрцане грчке војске, у којој се заповести пуковник упућује: да острво у краљево име поседне, да Турке истера из тврђава и да изда прокламацију о окупацији острва, чим се искрца. — Кад се у Атини чуло, да се грчка војска искрцала на Крит, овладало је силно одушевљење. Силан народ пролазио је улицама кличући: „Да живи Крит“!; пред двором су поздрављали краља, па онда отидоше пред министарство финансија. Делијанис је говорио народу и завршио је речима: „Надајмо се!“

Грчки пуковник Васос, кад се с војском искрцао на Крит, издао је прокламацију на Критски народ, позивајући га на предају Грчкој.

На место Беровић-паше, који је одступио, именован је за генералног гувернера на Криту Исмајил-беј.

*

У Италији се живо агитује за Крит. Из Ђеновеје отишло до 100 италијанских добровољаца на Крит. Скоро свуда образују се одбори за помоћ Крићанима. Меноти Гарибалди је позван од пређашњих Гарибалдијанаца, да организује помоћне чете за Крит. Говори се, да је грчки краљ Ђорђе у својеручном писму молио краља Умберта за потпору.

Помозимо пострадалима у Србији и Црној Гори!

На позив, штампан у нашем листу, да се купе прилози за поплављену браћу нашу у Србији и Црној Гори, послали су нама даље прилоге ови родољуби:

Из Сефкерина.

(Скупили г. г. **Александар Марковић**, парох и **К. Томић**, трговац.)

Приложише: г. г. Јован Лаковић 2 фор.; Сава Лаковић 4 фор.; по 1 фор.: Сава Димитријевић, А. Марковић, Михаило Рајин, А. Јанкулов, гђа Јелена Шупица, А. Јовановић, Н. Н.; по 50 нов.: гђа Софија Суботић, гђца Агница Рамјанц, Ј. Корхамер, Љ. Џакула, Васа Кукуљ, гђа Мина Гусман, Н. Н., Паја Токин; по 30 нов.: Антон Петер, гђца Цока Константиновић; по 25 нов.: Љ. Ђуришић; по 20 нов.: Душан Крстоноша, Аца Жегарац, Аца Миланков, Миша Томуц, Т. Ћирић, гђца Катица Јовановић, В. Димков; по 10 нов. Стеван Жегарац. Скупа	19 ф. 35 н.
Овоме долази у 14. броју „Браника“ исказана свота са	3701 ф. 54 н.
Укупно	3720 ф. 89 н.

Изричући овим у име пострадалих поплављеника родољубивим приложницима најтоплију захвалност, молимо и позивамо своје сународнике, да што обилатије притеку у помоћ пострадалој браћи својој.

Прилози се шаљу на „Одбор за помоћ пострадалим од поплаве“ у Београд или на „Одбор у помоћ пострадалијема крајевима од вода“ на Цетиње, а и администрација овог листа је готова, да прима добровољне прилоге за пострадалу браћу.

У Новом Саду, 5. (17.) фебруара 1897.

Администрација „Браника.“

Нови Сад, 5. фебруара 1897.

— **Сазив нашег народно-црквеног сабора.** „Пештански Лојд“ у свом броју од уторника доноси ову белешку: „Као што нам јављају, вести, из којих дознајемо, да ће избори за српски црквени конгрес бити у мају, прерване су. О тим изборима на меродавном месту није још ништа закључено. Штавише, врло је вероватно, да се ће српски црквени конгрес тек на јесен састати и да ће се избори најраније тек на лето обавити.“

Тако „Пештански Лојд“. Међутим ми смо дознали, да се сад заиста мисли наш народно-црквени сабор тек на јесен сазвати. Наравно, да ни избори неће бити у фебруару. У осталом још нису учињене ни спреме за сазив сабора. Наравно, да ће се сабор на јесен састати, ако се на истоку не наоблачи. Буду-ли наши званични кругови на другу страну забављени, онда неће бити сабора ни на јесен.

— **Именовање администратора за будимску дијецезу.** Као што нам наш извештач из Будимпеште телеграфише, данашњи број званичног листа доноси именовање, којим се архимандрит беочински, г. Лукијан Богдановић, поставља за администратора будимске дијецезе. Влада је дакле и опет именовала администратора, и ако се патријарх томе опирао! Влада је неко време била и напустила то своје „право“, али се тек мудри Банфи сетио, да „стечена права“ треба чувати, па нам ево по други пут именује администратора за упражњену дијецезу; сећа се „октројака“ из апсолутних времена, ма да исте стоје у противности с појмом автономије, која је и угарским државним законом гарантована. Дакле самовласне октројке стоје над законом!

Но Банфи као да је заборавио, да свака батина има два краја, да је така теорија опасна по Угарску.

— **Насиља у Босни и Херцеговини.** Пишу нам из Мостара: „Данас, 30. јануара, влада је сазвала незаконити скупштину, те одузела српску општину, и предала је владином комесару и митрополиту. Ово је место одговора на меморандум. Народ је врло узрујан и готов је да протестира даље, јер одобрава све досадашње поступке општине, те је готов и да страда с њоме.“

— **Страна штампа о Јотиним парницама.** Јотине парнице почињу сад да занимају и шире кругове, а не само српске. Ми смо у прошломе броју саопштили, шта је о њима писао један бечки, немачки лист. Међутим је и загребачки „Обзор“ донео један чланак о Јотиним парницама. И у том се чланку мађарско судство страшно осуђује. Чланак је изашао у 35. броју од прошле суботе, а наслов му је: „Богиња правде с отвореним очима.“ Чланак је написан по извештају „Браникову“, али с великим познавањем ствари.

— **Страшан безобразлук!** Од свију чивутско-немачко-мађарских листова ваљда је најбезобразнији „Лојд“, а од свију његових сурадника најдрскији је његов главни сурадник Лео Фајглсберг, који пише чланке под знаком: ***. Узмути ти се, кад читаш чланке под тим знаком. Тако је у броју од недеље изашао један чланак, у коме се говори о устанку на Криту, и у опште о источном питању. Па шта каже то Чивуче? Ни мање ни више, него да се источно питање тиче у првоме реду Турске, а за тим европских велесила. Мале источне државе немају ништа да се мешају; њих се то не тиче.

Кад човек ово чита, мора жалити, што нема власт кнеза Милоша, па да за овакав безооразлук онако без суда оцепи дотичноме 25 батина! Па шта су они народи на истоку — је-ли то марва, да се на европском вашару пазари с њоме? Или је то било робље? Та отимају се већ и Црнци по средњој Африци, а с источним државама и народима може се радити, што се хоће. На коме основу је таква гадна трговина дозвољена? Је-ли због тога, што су источни народи мали? Али то је опасна наука да велики народи могу трговати с малима. Шта мисли „Лојд“, ко би после источних народа дошао на ред? Мађари би најмање смели одобравати таквутрговину, која би на крају крајева и њима била од штете. Треба да знају, да и они спадају у мале народе.

Али тако је — тешко Угарској, кад је душевно хране Фајгелсберги! С њима зацело неће прокопсати.

— **Споразум у Далмацији.** Између хрватске народне странке и српске странке заиста је склопљен компромис приликом избора за бечко царевинско веће. По новом изборном реду и Далмација бира више посланика него до сада. Срби ће од сада имати два посланика у бечком царевинском већу. По компромису Срба са Хрватима ови ће имати два заступника и то: у спољним општинама Боке Которске (до сад заступник Србин др. Квеквић) и у спољним општинама Шибеничким (до сад заступник Бијанкини). Компромис, склопљен са Србима, не веже хрватске праваше, који добијају три посланика а хрватској народној странци остаје шест заступника. Праваши нису дужни да гласају за Србе. Компромис је већ потписан.

По томе се сад већ зна, да ће Далмација послати у парламенат 9 Хрвата и 2 Србина, а тиме ће знатно припомоћи, да се образује клуб јужних Словена, јер и Словенци живо раде.

Нашој браћи у другој половини монархије желимо приликом ових избора најбољи успех!

— **Гледстон о Мађедонији.** Енглеско Бајронско друштво тражило је од чувенога енглеског државника г. Гледстона, да му каже своје мишљење о мађедонском питању. Седи Гледстон одговорио је на ово питање овим писмом:

„Ховарден Кастл, 19. јан. 1897.

„Драги мој господине,

„Безизлазност турске владавине чини ми задовољство, што ћу бити лично посматралац избацивања те владавине из крајева, које она терорише.

„После турске владавине, ништа више не изазива веће жаљење, но безразложна завист међу Грцима и Словенима и фантазије оних држава, које траже да присвоје те земље. Зашто да Мађедонија не припадне Мађедонцима, као што је Бугарска Бугарима и Србија Србима? И ако су ове државе мале и слабе, зар оне не могу склопити општи одбранбени савез, те да једнога дана не постану плен великих сила, а то ће их свакојако постићи, само ако наставе и даље свађати се међу собом“.

Ми доносимо ово писмо Гледстоново, из кога се такође види Гледстоново велико срце. Наравно, он је овде погрешио, јер не познаје прилике, па мисли, да има неког „мађедонског“ народа, кога такође треба ослободити. А не зна, да у Мађедонији има више народâ, да су тежње Србије са свим оправдане начелом народности, а то нису освајачке тежње.

Но друго је овде главно. Племенити Гледстон позива источне народе, да се сложе, како би уједињеним силама спречили, да не постану пљен великих сила, које су вечито гладне.

Политички преглед.

— **Угарски сабор** је у седници од 3. (15.) о. м. отпочео генералну дебату о прорачуну министарства привреде. Известилац Терењи препоручује прорачун. Против прорачуна говорио је Марјаи, а за прорачун Лемшеји, који препоручује, да се сиромашнијим сељацима дају под најам мање парцеле, па онда Розенберг и Талијан. —

У седници од 4. 16.) о. м. први је говорио Август Пулски за прорачун, а за њим П. Сили. Против прорачуна говорили су Комјати и Јурић.

— **Устанци на шпањолским насеобинама.** У пркос окрутним мерама, које Шпањолци употребљавају да угуше устанак на Куби, овај никако да ослаби. Ни смрт онако храбра усташког вође, као што беше Масео, није помогла Шпањолцима. Шта више њихова је неприлика још већа, што је и на острвима Филипинима букнула буна, и шпањолска управа и ову буну хоће да угуши стрељањем оних особа, за које држи да подстичу устанак. Интриге језуитске пропаганде у томе потпомажу управи, те су тако на Филипинима стрељања на дневном реду. Тако је недавно стрељан др. Ризал, одушевљени заступник права филипинских колонија. Но све те окрутне мере нису припомогле, да се устанак угуши шта више он се све више шири и напрезања шпањолских генерала остају узалудна. Услед тога решила се шпањолска влада, да заведе за своје насеобине реформе, којима мисли да утиша незадовољство. Опозициони листови шпањолски, а нарочито „Ел Хералдо“, не надају се помоћи од тих реформа, а усташке вође на Куби изјавише, да неће примити те реформе. И тако ће се борба продужити, а ко ће из ње изићи као победилац, то за сада није извесно.

Новости из места и из народа

Нови Сад, 5. фебруара 1897.

— **Српска новосадска читаоница** држаће своју редовну главну скупштину у недељу 9 (21.) фебруара у својим просторијама.

— **Промене у новосадском варошком чиновништву.** Избором Беле Профуме на место вел. бележника вароши Новог Сада остало је упражњено место варошког подбележника, на које је изабран ововарошки поткапетан г. Имбро Марцековић.

— **Забава српске академиске омладине у Будимпешти.** Из Будимпеште нам јављају, да је беседа с игранком, коју је тамошња српска академиска омладина у корист поплављеницима у Србији и Црној Гори приредила на св. Три Јерарха, испала у сваком погледу веома сјајно. С незнатним изузетком заступљена је била сва будимпештанска српска интелигенција и госпоштина а и са стране се стекло било ванредно много отмених српских гостију. Беседу је отворио председник приређивачког одбора госп. Стеван В. Поповић сходним поздравом а непосредно је затим певачка дружина „Кос“ под управом госп. Младена Пилића, свршеног техничара, са изразитим жаром отпевала старо Јенково „Међу браћом“. Позната одлична пијанискиња, госпођица Ангелина Павловићева из Панчева, одсвирала је после тога уз бурно тапшање Шмитову „Српску рапсодију“, коју је и Новосађанима приказала преклане о концерту Жарка Савића. За њом се на подију јавила госпођа Олга Месаровићка родом Величковића из Загреба, да ванредно вешто и љупко отпева две песме. Угодну је промену унео у распоред универзитетлија Владимир Јанкулов, одекламовавши Змајеву „Гуслареву смрт“ разборито и са финим појентовањем. Млади уметник Ђена Стојановић одсвирао је за тим на виолончелу смесу словенских напева, коју му је за ову прилику сложио млађи му брат Петар, даровити консерватористa бечки. За гласовирску се пратњу својски а дискретно побринуо стари Ђена Стојановић. Пошто је још госпођица Павловићева посведочила ванредну своју технику, прецизно ексекутујући Листову парафразу из Вердијева „Риголета“ и осму његову мађарску рапсодију, и после ње госпођа Месаровићка себи на дику отпевала „Плач мајке цара Уроша“ од Корнелија Станковића, уз коју је додала француску једну веома красну песмицу, завршио је беседу „Кос“ смесом „Ај, да је мени —“, коју је године 1885. професор Тихомир Остојић, тада још универзитетлија, сложио за новосадску светосавску гимназиску беседу и која је после угледала света у „Стражилову“ године 1888. у 28. броју. Публику су веома раздрагали лепи звуци народних напева, те није могла довољно да изрази своју хвалу. После беседе се прешло на играње и то се играло с великом вољом и веселим расположењем. О одмору је пало китњастих српских здравица. Наздравио је госп. Стеван В. Поповић гостима и суделачима, па за тим српском занатлијском певачком друштву, које је корпоративно било заступљено. Низале се после тога здравице све лепша за лепшом, док се није опет прешло у дворану за играње, где се онда играло до зоре. Будимпештански српски академиски грађани могу потпуно бити задовољни успехом ове своје треће беседе, те слободно могу озбиљно мислити на то и радити, да не прође ни једна више година без такве беседе, која, као што видесмо ове године, ето постаде у туђини састајиште српском свету и из близа и из далека.

— **Један прилог за хрватску трпељивост.** Докле могу да дотерају неки Хрвати у свом занесењаштву, види се и из случаја, који се десио ових дана у Земуну. На забави земунске реалке у 4 сах. ујутру певали су хрватски професори заједно са својим ђацима песму „Љепа наша домовино“, а за истим столом седео је и један Србин професор, који се разговарао са неком госпођом, те није ни видео, кад су професори дали миг за устајање — јер треба знати, да су то у Загребу увели у моду, да се при тој песми има устати, те сад се то свуда хоће да подражава. Онај Србин професор не устаде, а неки учитељ Дворниковић му с тога довикну, да је то — безобразлук! Волели би знати, где се ти хрватски „учитељи“ уче пристојности. То хоће да буду пијонери хрватске културе!

— **Земљотрес.** Из Београда јављају, да је у Врањи ономад у вече и јуче било јака земљотреса, који је начинио велику штету, јер су све зграде попуцале.

— **Време** је од неколико дана било доста променљиво, али више беше ведрих, но кишновитих дана. Снег, који је пре нападао, опет се истопио. Услед киша и топљења снега, вода у Дунаву нагло долази. — Прогноза времена за дане од 19. до 23. фебруара, по Фалбову календару, овакова је: Време је пролазно суво услед многог излучења водене садржине у атмосфери, што се пре тог доба догодило. Затим се температура подиже, па наступају јаке, раширене кише, које најпосле прелазе у снег и бурно време. Од 24. до 28. фебруара температура с почетка пада, па се онда опет диже. Време постаје благо. Кише бива мање. Снега има врло мало.

— **У исказу за поплављенике**, штампаном у 12. бр. „Браника“ стоји, да је на поплављенике приложила 10 фор. Задруга паланачких Српкиња, а треба да стоји, да је тај прилог дала „Српска задруга за међусобно помагање и штедњу“ у Ст. Паланци, што се овим исправља.

— **Беседу** приређује одбор приређивача у Моровићу уз суделовање српске народне школе и ратарске певачке дружине дне 9. (21.) фебруара 1897., у корист сиромашне српске школске деце. Распоред: I. део. 1. „Поздравни говор“, говори Милован Тодорић, српски учитељ. 2. „Декламација.“ 3. „Св. Савска песма“, певају деца. 4. „Долине тутње,“ пева мешовити збор. 5. „Декламација“ 6. „Боже братинства,“ од Д. Јенка, пева мешовити збор. 7. „Декламација“. 8. „Коловођа,“ од Др. Ј. Пачу-а, пева мешовити збор. II. део: игранка.

— **Беседу с играном** и позоришним комадом приређују Срби Мехалчани на дан 8. (20.) фебруара 1897. год. у Мехали. Распоред: „Свекрва,“ шаљива игра у 1 чину, написао: Мита Калић. Редитељ: г. Петар Крстоношић. 2. Јенко: Смеса песама из „Ђидо“ — пева мешовити збор, са солом г. Ђуре Теодоровог. 3. „На галерији“, шаљиви монолог по Гаванију прерадио: 5-ар Ђоношић — продуцира: г. Петар Крстоношић. 4. Славјански: „Русаљке“, пева мешовити збор са солом г. Милана Бобрика. 5. Прајс-Јаворски: „Банатско коло“ из „Крајишкиње“ пева мешовити збор.

Новости са стране.

— **Стењевачки злочинци.** Услед признања, које је зликовац Половшчак учинио једну ноћ пре него што ће бити обешен, поведена је нова истрага у стењевачким злочинима. Јана Брезовић, жена обешеног Брезовића, већ је ухапшена, јер се на њу сумња, да се преоблачила у мушко одело и да је тако суделовала у свима убиствима, која је њен муж вршио.

— † **Фридрих Митервурцер.** У суботу је умрьо у Бечу један од најбољих чланова немачке позорнице, Фридрих Митервурцер у 53. години својој. Покојниково тело је обдуцирано, те се нашло да је умрьо услед многог узимања клор-калија.

— **Пожар у Арку.** Пишу нам из купатила Арко (у Јужном Тиролу): „Јутрос је овде букнула сташна ватра; због непажње упалио се један димњак. Ватра брзо обузме целу кућу и околне зграде. Похитали су амо в трогасци из свију околних места, али су сви напори били узалуд. Ватра је трајала од 9 сати пре подне до 1 по подне. Један ватрогасац је остао мртав, а двојица су тешко рањени. У Арку није 20 година било пожара.“

— **Валентин Фернбах,** бачки богаташ и таст новосадског великог жупана В. Флата, умрьо је у Сомбору.

— **Главни згодитак.** Ономад су извлачене срећке „Jó sziv“, те је главни згодитак од 10.000 фор. пао на серију 2358 бр. 94.

— **Прави и лажни Захерл.** Пред бечким земаљским судом довршена је ових дана парница због повреде заштитне марке против тројице оптужених, који се здружили, да на име Јована Захерла, које један од њих носи, унесу у трговину прашак против зарезника, те да са познатом фирмом Ј. Захерл конкуришу, подражавајући њену законом заштићену марку. Трговачки агент Мориц Кон беше подузимач у том послу, творничар соде Фрања Денк је дао новце а име је трговац с киселим купусом Јован Захерл. Суд их је услед тужбе тужилачке фирме Ј. Захерл прогласио кривима, да су учинили преступ против закона о заштити марака и осудио је Морица Кона и Фрању Денка на по два месеца затвора са два дана поста, а Јована Захерла на месец дана затвора са једним даном поста; затим на докнаду трошкова, да се униште запљењена средства. У пресуди је наглашено, да се оптужени нарочито с тога удружили, да именом Захерл даду добру прођу. Познато им је било, да фирма Захерл носи законом заштићену марку; те су марке и у Угарској заштићене. Па ипак су је фалзификовали и још су лакше варали публику напоменом „Не промени са Ј. Захерл.“ (!!) Суд се уверио, да је уметањем имена Захерл у ову лажну марку лајика лако преварити, јер то име је најглавнији саставни део марке. Отежавајућа околност беше код оптужених Кона и Денка, што су обојица већ били кажњени.

НОВИЈЕ.

Цариград, 4. фебруара. Решено је, да се пошљу на Крит две ескадре. Једној ће заповедати адмирал Фаик-паша, а другој вице-адмирал Хасан-паша. Министар марине затражио је кредит од 500.000 фуната. Исто тако решено је, да се позове у службу 5000 резервиста и редифа за флоту.

Атина, 4. фебруара. Једно оделење грчке војске напало је и заузело тврђавицу Агију на Криту. Заробљено је 400 Турака, међу којима је 100 војника.

Франкфурт, 4. фебруара. Из Атине дознаје „Франкф. Цтг.“: Руска удова царица Марија послала је грчком краљу Ђорђу овај телеграм из Петрограда:

„Очекујем нестрпељиво вести од Тебе у овом страшном стању. Одавде се чини све, што се може чинити, да Ти се помогне. Страшно је помислити, да је ваш Ђорђе тамо!“ (Царица Марија је рођена сестра грчком краљу Ђорђу. — Ур. „Бр.“)

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника.“

Будимпешта, 5. фебруара. (Од нашег извештача). Данашњи број званичног листа доноси највише решење, којим се поставља архимандрит беочински Богдановић за администратора будимске дијецезе.

* * *

Устанак на Криту.

Београд. 5. фебруара. Већина овдашњих листова мисли, да се ратоборни расположај у Грчкој подржава из Енглеске, и осуђују једнострано мешање Грчке у источне ствари.

Лондон, 5. фебруара. „Тајмс“ јавља из Канеје, да командант грчке ескадре још није одговорио на ултиматум заповедника европских бродова.

Атина, 5. фебруара. Грчки ратни брод „Хидра“ и још два мања грчка ратна брода дођоше данас пред Канеју. Један од ових мањих бродова при заласку сунца опет је отпловио на широко море. За њим одмах пођоше два енглеска мања брода и једна француска крсташица.

Ретимно, 5. фебруара. Овде је стање врло опасно. Страни конзули су захтевали, да се одмах искрцају морнари са европских ратних бродова, да заштите хришћанске домове од пљачкања.

Берлин, 5. фебруара Цар Виљем II. посетио је данас овдашњег аустро-угарског посланика Сеђењи-Марића, с којим је по сахата конферисао о догађајима на Криту.

Цариград, 5. фебруара. Турска војска на грчко-турској граници је појачана са пет батаљона. Дивизиони генерал Омер-Нешад паша, досадањи заповедник 6. редифског батаљона у Пандерми, именован је за врховног заповедника турске војске на грчкој граници. Омер-паша полази у петак у Елбасан.

Издата је заповест, да се мобилишу неколико редифских батаљона и да се позове неколико хиљада резервиста под заставе. Тачан број још се не зна.

Тулон, 5. фебруара. У овдашњем ратном пристаништу живо се чине припреме, како би цела активна француска ратна флота што пре могла отпловити у левантинско море.

Атина, 5. фебруара. Адмирал Стамателос именован је за врховног команданта целе грчке убојне флоте. — Како се на градским зидовима у Канеји вију заставе шест европских великих сила, неће грчка војска на Криту моћи нападати на варош.

* * *

Беч, 5. фебруара. Његово Величанство примило је данас надвојводу Рајнера у засебној аудијенцији.

Краков, 5. фебруара. У овдашњој варошкој благајни учињена је велика проневера. Одмах је прегледана каса, те се нашло, да фали велика свота. Кривица пада на благајника Клозовског. те су га одмах ухапсили.

Привреда.

— **Важно за продавце хране.** Стара је ствар, да наш свет много страдава при продавању своје хране од грошићара, а било је случајева, где је и сам купац сељака закинуо. Те се злоупотребе гомилале и на новосадској пијаци, те је наша варош још од пре више година подигла варошки кантар, на коме су људи своју храну премеравали; но злоупотребе нису престале, те је муниципија Новог Сада створила статут, који наређује, да сваки продавац, који донесе хране на пијацу или лађу, мора премерити своју храну на варошким кантаревима и о томе набавити себи цедуљу. Купцу је строго забрањено купити храну без те цедуље о премеравању продавчеве хране. Купац мора продавцу дати цедуљу, са које се види фирма,која купује, врста купљене хране и цена, која је дата за храну. Купац може премерити купљену храну на свом кантару. Сваки трговац, или ма ко, који се бави трговином са храном, дужан је своје грошићаре пријавити код капетаније. Ко преступи овај статут, платиће глобу, односно биће кажњен затвором. Грошићарима се за казну може одузети грошићарење. Ми упозоравамо наш свет на овај статут, који садржава неке и досад познате одредбе, али које продавци на своју штету нису уважавали.

Трговина.

Нови Сад, 5. фебруара, 1897.

Извештај семенарске радње Војина Јовановића у Новом Саду.

Данас је био промет нешто живљи на нашој пијаци. Цене се нису мењале ни код једног артикла. Млинари су више куповале но обично.

Плаћало се:

Шеница прва роба 7 ф. 50—55 н., средња 7 ф. 10—15 нов. Наполица 6 ф. 70—80 нов. Кукуруз у зрну 3 ф. — 3 ф. 10 нов. Јечам према каквоћи од 3 ф. 60 н. до 4 ф. Зоб према каквоћи од 5 фор. 20—60 нов. Пасуљ се слабо нуди, цене се не мењају; бели 6 ф. 50 н., жути 5 ф. 50 н. Вике се врло мало довезло и то је продато по 4 ф. 80 н. Све од 100 кила.

—

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 5. фебруара, 1897.

Ц. кр. дукати (нови)	5 ф. 68 н.
„ „ „ (стари)	5 ф. 68 н.
Дукати од 20 франака	9 ф. 52⁵ н.

Огласи.

2761/1897. 57 2—3

Стечај.

На упражњено место једног управног вежбеника код муниципије сл. кр. вароши Новог Сада овим се отвара стечај; ово место скопчано је с годишњом платом од 600 фор.

Позивају се сви они, који на ово место компетовати желе, да своје молбенице устројене по 1. §-у I. зак. чл. од год. 1883-ће пресветлом Господину дру Виктору Флату, великом жупану сл. кр. вароши Новог Сада најдуже до 15. ог марта 1897. год. и то тим пре поднесу, јер се оне молбенице, које доцније стигну, неће у обзир узети.

Из седнице магистрата сл. кр. вароши Новог Сада, држане 10. фебруара 1897. г.

Стеван Поповић-Пеција с. р.
кр. саветник градоначеоник.

Бела Профума с. р.
вел. бележник.

ОБЈАВА.

Властелинство каменичко издаваће свој пашњак од 300 јутара, лежећи у беочинском хатару, под закуп на једну или више година.

Лицитација ће бити 4. марта п. р. у 10 сати пре подне у писарни властелинства; чега ради се рефлектанти позивају.

У Каменици, 15. фебруара 1897.

Управа властелинства
у Каменици.

60 1—3

Кемично је бојадисање излишно!

Сваки је у стању у својој кући за 10 минута одело и рубље у свима бојама бојадисати.

Изванредан проналазак! 500% уштеде!

За домаће бојадисање.

Maypole Soap

енглески сапун за бојадисање, бојадише сваку боју и пролаз боја.

За 15 минута може сваки у нешто прохладној води у овом енглеском сапуну за бојадисање, одело, блузе завесе, јечине мараме, свилене и кончане рукавице, кошуље, чиојане, краватне, штофове од свиле, панталике, чипке, атлас, сомот, појева пера и сламње шешире од баста и т. д бојадисати и очистити. Неостаје нити на рукама нити на суду трага од овог сапуна за бојадисање. Боја се не да испрати и не набели. — Обојадисано одело нагледа као ново и укусно је. — Није отровни и не изгризе материју. — Стаје комад 40 нов (цени 50 нов.). са којим се може читава тоалета обојадисати. — Уз сваки комад сапуна за бојадисање прикључено је и упутство како треба да се употребљује.

!!! Повлашћено у целом свету !!!

THE MAYPOLE COMPANY Ltd., LONDON.

Главно заступство: Budapest, Bálvány-utcza 5. sz.

Главно стоваришће код: 56 1—26

Mértey Testvérek, Budapest,
Váczi-körút 20.

Може се добити у свима трговинама.

У мојој кући, која се налази у Сомбору на главној пијаци, имам од 1. маја т. г. два дућана за издавање.

51 3—3 Јаша Лалошевић.

ПОЗИВ.

Г. г. чланови

„ПРВЕ ТИТЕЛСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА“

овим се учтиво позивају, да изволе доћи у

III. редовну главну скупштину

која ће се одржати

12. (24.) фебруара о. г. у 9 сати пре подне у заводским просторијама.

Дневни ред:

1. Оверовлење чланова.
2. Извештај управе о друштвеном раду 1896. год.
3. Извештај надзорног одбора. 44 3—3
4. Давање опроснице управи и надзорном одбору.
5. Предлог за одлуку о подели чистог добитка.
6. Избор 9 чланова у управу.
7. Избор 3 члана у надзорни одбор и 2 заменика.
8. Избор 2 члана за оверовлење скупштинског записника.

УПРАВА.

У главној скупштини имају право гласа лично или по опуномоћницима они деоничари, који своје деонице 8 дана пред главну скупштину код управе депонирају. И женскиње могу давати пуномоћи као год и малолетни, што могу преко својих тутора опуномоћити деоничаре, да их заступе. Пуномоћи имају се са деоницама заједно депонирати код управе. (27 §.)

У Тителу, 31. јануара 1897.

Закључни биланс.

АКТИВА	фор.	н.	ПАСИВА	фор.	н.
Благајна	3867	01	Деоничка главница	30000	—
Менице	92765	—	Причувни (резервни) фонд	991	84
Централни кредитни завод	120	—	Улози са капитал. каматом	11093	14
Намештај по одбитку 30% отписа	73	86	Преносна камата 1897.	523	28
			Поверитељ	12	90
			Реесконтоване менице	50570	—
			Неподигнут делимак	20	—
			Чист добитак	3614	71
	96825	87		96825	87

Рачун губитка и добитка.

ДУГУЈЕ	фор.	н.	ПОТРАЖУЈЕ	фор.	н.
Камата на реескон. менице	3688	41	Камата од есконт. менца	11055	80
30% отпис намештаја	31	66	Преписнина	39	—
Трошкови	378	93			
Камата на улоге	485	93	Подела чистог добитка по смислу друштв. правила:		
Плата званичника	2076	65			
Порез	568	46	1. У резервни фонд — фор. 614.71		
Станарина	200	—	2. Управи — „ 600·—		
Порез на уложну камату	50	05	3. Добит за поделу — „ 2400·—		
Чист добитак	3614	71	фор. 3614·71		
	11094	80		11094	80

У Тителу, 31. децембра 1896.

Васа Арсенијевић, књиговођа. — Др. Ђорђе Крестић, управитељ. — Милорад Степанов, благајник.

Предложену биланцију, као рачун губитка и добитка, с главним и споредним књигама сравнили смо и у свима деловима за правоваљану нашли.

Надзорни одбор:

Младен Стефановић, члан надзорног одбора. — Матија Жуљевић, председник надзорног одбора. — Јован Јанић, члан надзорног одбора.

Власник издавалац: Дружина Браника. Одговорни уредник Никола Јоксимовић. Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.